

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інститут гідротехнічного будівництва та цивільної інженерії
Кафедра машинобудування

СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА – ОК24
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІКА НА ТРАНСПОРТІ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	27	Транспорт
Спеціальність	275	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)
Освітня програма	Транспортні технології (на автомобільному транспорті)	
Обсяг дисципліни	4,5 кредитів ECTS (135 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	Курсова робота	
Форми семестрового контролю	Іспит	

Викладач: Мінакова Світлана Михайлівна, д.е.н., проф., професор кафедри машинобудування, Smmnkiv@gmail.com.

В процесі вивчення освітнього компонента у здобувачів вищої освіти буде **СФОРМОВАНА СИСТЕМА ЗНАНЬ ЩОДО ВІДНОСИН В СЕРЕДИНІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ СФЕРИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НАБУТТЯ НАВИЧОК ПЛАНУВАННЯ, ЦІНОУТВОРЕННЯ ТА ІНВЕСТУВАННЯ, ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРЕВЕЗЕНЬ І УПРАВЛІННЯ НА АВТОТРАНСПОРТНОМУ ВИРОБНИЦТВІ.**

Наприклад: Вміння визначити обсяг перевезень балансовим та факторним методами планування.

Передумовами для вивчення освітнього компонента «Економіка на транспорті» є набуття теоретичних знань та практичних навичок за освітніми компонентами: «Транспортні засоби»; «Транспортні системи»; «Вантажні перевезення»; «Основи теорії транспортних процесів і систем», «Взаємодія видів транспорту».

Програмні результати навчання:

ПРН-3. Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому, для професійної діяльності, рівні.

ПРН5. Застосовувати, використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій.

ПРН6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.

ПРН7. Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій.

ПРН8. Розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій.

ПРН19. Пояснювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» здобувачі вищої освіти:

повинні знати:

– види підприємств, їх організаційно-правові форми; зовнішнє середовище господарювання підприємств;

– структуру та управління підприємством; економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікацію;

– персонал підприємства, продуктивність і оплату праці;

– капітал та інвестиції підприємства;

– організацію виробництва і забезпечення якості продукції;

– витрати на виробництво та реалізацію продукції;

– фінансово-економічні результати діяльності підприємства;

повинні вміти:

– аналізувати основні положення концепції сучасного планування та організації діяльності підприємства;

– визначати раціональну структуру персоналу на підприємстві;

– розробляти кадрову політику і систему управління персоналом;

– оцінювати ефективність реальних інвестицій, здійснювати вибір інвестиційних проектів;

- розраховувати виробничу потужність підприємства, собівартість продукції та витрати операційної діяльності;
- складати кошторис витрат;
- визначати ціни на продукцію, розробляти заходи щодо їх підвищення показників прибутку і рентабельності; оцінювати рівень економічної безпеки підприємства.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назви тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1	Підприємство як суб'єкт господарювання. Особливості підприємницької діяльності в транспортній галузі	2	4	–	3
2	Підприємництво і ринок. Маркетингова концепція управління транспортним підприємством	2	–	–	3
3, 4	Планування діяльності підприємства. Бізнес-план.	4	4	–	3
5,6	Виробнича програма підприємств	4	4	–	3
7,8	Планування та використання необоротних активів підприємства	4	6	–	3
9,10	Планування та використання оборотних активів підприємства	4	–	–	3
11,12	Персонал підприємства та оцінка його продуктивності	4	6	–	3
13,14	Оплата та мотивація праці персоналу підприємства	4	6	–	

№ з/п	Назви тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
15,16	Витрати підприємства та формування собівартості продукції/послуг. Ціноутворення та фінансовий результат.	4	4	–	
17	Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства	2	–	–	
	Всього	34	34		67

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» з освітнього компонента «Економіка на транспорті» складає 60 та 100 балів відповідно, і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Поточний контроль знань:			
-Практичні роботи (виконання та захист)	7	21	30
- Тематичні презентації, доповіді згідно тем освітнього компонента	1-10	15	30
Семестровий контроль знань – іспит	1	24	40
Разом		60	100
Курсова робота			
Виконання розрахунків		45	65
Оформлення курсової роботи		5	5
Захист курсової роботи		10	30
Разом		60	100

З освітнього компонента передбачено виконання курсової роботи в одному семестрі.

Курсова робота. Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи з освітнього компонента «Економіка на транспорті». Зміст роботи пов'язаний із закріпленням теоретичних питань програми освітнього компонента «Економіка на транспорті».

Етапи виконання курсової роботи:

1. Економічні показники роботи підприємства до впровадження заходів;
2. Економічні показники роботи підприємства після впровадження заходів;
3. Розрахунок економічної ефективності роботи підприємства при обслуговуванні заданого маршруту;
4. Висновки

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи наведені в [3].

Оцінювання проекту здійснюється за 100-бальною системою.

Захист роботи здійснюється відповідно до графіка навчального процесу.

Перелік питань до іспиту:

1. Підприємство, основні напрями його діяльності та функції.
2. Структура та економічний потенціал підприємства.
3. Підприємство автомобільного транспорту як суб'єкт економічних відносин.
4. Правові основи функціонування підприємств автомобільного транспорту в Україні.
5. Класифікація підприємств автомобільного транспорту.
6. Види і організаційно-правові форми об'єднань підприємств автомобільного транспорту.
7. Управління підприємствами автомобільного транспорту. Сучасна концепція маркетингу та її застосування на підприємстві.
8. Сутність і цілі планування. Система планів підприємства.
9. Планування і бюджетування. Виробнича програма підприємства.
10. Продукція підприємств автомобільного транспорту та її особливості.
11. Ринкове середовище та його вплив на господарську діяльність підприємства.
12. Планування обсягів автотранспортної продукції.
13. Бізнес-план підприємства: сутність, функції, основні розділи, порядок (етапи) розроблення.
14. Визначення оптимального обсягу транспортної продукції підприємств автомобільного транспорту.
15. Планування виробничої програми технічного обслуговування та ремонту рухомого складу.

16. Урахування ризиків при плануванні виробничої програми підприємств.
  17. Основні засоби підприємства: сутність, структура, види.
  18. Облік і оцінювання основних засобів підприємства.
  19. Знос і амортизація основних засобів підприємства.
  20. Показники ефективності використання основних засобів підприємства.
- Поняття та види нематеріальних ресурсів.
21. Оцінювання нематеріальних активів підприємства.
  22. Амортизація нематеріальних активів підприємства.
  23. Правовий захист та ефективність використання нематеріальних активів підприємства.
  24. Поняття та джерела формування оборотних коштів підприємства.
  25. Склад і структура оборотних фондів підприємства.
  26. Нормування витрат матеріальних ресурсів.
  27. Система забезпечення підприємства матеріально-технічними ресурсами.
  28. Оцінювання та основні напрями поліпшення використання оборотних фондів підприємства.
  29. Показники та шляхи ефективного використання оборотних коштів підприємства.
  30. Особливості управління оборотними коштами на підприємствах автомобільного транспорту.
  31. Склад і структура оборотних коштів на підприємствах автомобільного транспорту.
  32. Кругообіг оборотних коштів на підприємствах автомобільного транспорту.
  33. Нормування оборотних фондів на підприємствах автомобільного транспорту.
  34. Характеристика та планування чисельності персоналу підприємства.
  35. Планування продуктивності праці персоналу підприємства
  36. Кадрова політика підприємства.
  37. Особливості управління персоналом на підприємствах автомобільного транспорту.
  38. Характеристика та планування чисельності персоналу.
  39. Планування продуктивності праці персоналу.
  40. Сутність, види та функції заробітної плати.
  41. Тарифна система оплати праці персоналу підприємства.
  42. Форми та системи оплати праці персоналу.
  43. Оплата праці керівників, спеціалістів і службовців.
  44. Планування фонду оплати праці персоналу підприємства.

45. Особливості оплати праці персоналу підприємств автомобільного транспорту.
46. Оплата праці водіїв вантажних автомобілів.
47. Оплата праці водіїв автобусів.
48. Оплата праці водіїв таксі.
49. Оплата праці кондукторів.
50. Оплата праці ремонтних і допоміжних робітників.
51. Оплата праці керівників, інженерно-технічних працівників і службовців на підприємствах автомобільного транспорту.
52. Мотивація праці персоналу підприємства.
53. Класифікація витрат підприємства.
54. Сутнісна та видова характеристика собівартості виготовленої продукції.
55. Кошторис витрат і калькуляція собівартості продукції.
56. Планування та аналіз собівартості виготовленої продукції.
57. Показники собівартості виготовленої продукції.
58. Калькуляція собівартості перевезень.
59. Процес ціноутворення на підприємстві.
60. Формування тарифів на перевезення вантажів і пасажирів автомобільним транспортом.
61. Характеристика фінансової діяльності підприємства
62. Фінансовий результат діяльності підприємства.
63. Оцінювання фінансового стану підприємства.
64. Інновації та інноваційна діяльність підприємства.
65. Інноваційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту.
66. Економічна ефективність нововведень на підприємстві.
67. Пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності.
68. Інвестиції та інвестиційна діяльність підприємства.
69. Класифікація інвестицій.
70. Планування капітальних вкладень на підприємствах автомобільного транспорту.
71. Економічна ефективність інвестицій та показники економічної ефективності інвестицій.
72. Абсолютна та порівняльна економічна ефективність інвестицій.
73. Врахування фактору часу під час оцінювання економічної ефективності інвестицій.
74. Комерційна ефективність інвестицій.
75. Лізинг як джерело інвестицій на підприємстві.

Рекомендовані джерела інформації

1. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Х.: Стиль-Издат, 2017. 632 с.
2. Конспект лекцій. Економіка та планування роботи підприємства для студентів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 – «Транспорт» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / К. Ю. Соколюк, Т. В. Волобуєва; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2021. 104 с.
3. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Економіка на транспорті» до виконання курсової роботи для здобувачів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 «Транспорт» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / С.М. Мінакова, Т. В. Волобуєва; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2024 – 35 с.
4. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Х.: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с.
5. Економіка на транспорті. Конспект лекцій для студентів, що навчаються за освітньо – професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» підготовки бакалаврів із галузі знань 27 – «Транспорт» за спеціальністю 275 – «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» / С.М. Мінакова, Т. В. Волобуєва, К. Ю. Соколюк; Одеська державна академія будівництва та архітектури. – Одеса: ОДАБА, 2024. 131 с.